

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

УДК 57.01 (051)

М. М. БАРНА, Л. С. БАРНА

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
вул. Максима Кривоноса, 2, Тернопіль, 46027

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА. СЕРІЯ: БІОЛОГІЯ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ (до 20-річчя з нагоди заснування)*

Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» засновані у 1997 році. Протягом двадцяти років пройшли гідний шлях свого становлення та розвитку. Вони визнані в широких колах науковців інститутів

*Примітка. Стаття підготовлена за матеріалами:

1. Барна М. М., Барна Л. С. Науковий фаховий журнал: становлення та значення для розвитку біологічної науки // *Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол.* — 2007. — № 1 (31). — С. 3—15.
2. Барна М. М., Барна Л. С. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія — науковий фаховий збірник / до 15-річчя заснування та видання // *Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол.* — 2012. — № 4 (53). — С. 105—112.

Відділення загальної біології НАН України, АМН, НАПН, УААН України, професорсько-викладацького персоналу університетів та інших вищих навчальних закладів України, а також серед зарубіжних учених. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія», включені до наукометричної бази даних «Index Copernicus». Це підвищило їх статус, що дозволить покращити якість наукових статей і здійснювати випуск наукового фахового видання України на високому науковому рівні

Ключові слова: наукове фахове видання, ботаніка, гідробіологія, екологія, фізіологія людини і тварин, біохімія, біотехнологія, історія науки, огляди, загальні проблеми

Друга половина ХХ ст. ознаменована тим, що наука вступила до нової фази розвитку, характерною ознакою якої стала невідповідність між обсягом одержуваної наукової інформації та її доступністю для науковців різних галузей знань, що обумовлено недостатньою кількістю наукових періодичних видань.

Виходячи з цього, ВАК України та Міністерство освіти і науки України свого часу прийняли рішення, згідно з яким результати наукових досліджень для захисту докторських і кандидатських дисертацій та присвоєння вчених звань доцента і професора повинні бути опубліковані у наукових фахових виданнях.

У зв'язку з цим вищі навчальні заклади (університети, інститути, академії) провели велику організаційну роботу щодо реєстрації у ВАК України існуючих та формування нових наукових фахових видань та їх реєстрації у ВАК України. Вищезазначене торкнулося і наукових видань Тернопільського державного педагогічного університету. Виходячи з того, що ще в період існування Кременецького державного педагогічного інституту видавалися «Наукові записки» [2, 5, 8] на засіданні технічної ради університету за пропозицією проректора з наукової роботи університету доктора педагогічних наук, професора Г. В. Терещука було прийнято рішення, що наукові фахові видання університету доцільно назвати: «Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету».

Постановою президії ВАК України від 11.09.1997 р. № 2/7 «Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Біологія» затверджені як збірник наукових праць з біологічних наук з наданням статусу наукового фахового видання України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата біологічних наук (Бюлетень ВАК України, 1997, № 4. — С. 22). У цьому ж році був опублікований перший номер збірника — «Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія 4: Біологія». — 1997, № 1. — 92 с. До складу редакційної колегії збірника ввійшли:

М. М. Барна — кандидат біологічних наук, професор (головний редактор)

І. М. Григора — доктор біологічних наук, професор

В. В. Грубінко — доктор біологічних наук

В. І. Комендар — доктор біологічних наук, професор

І. В. Шуст — доктор біологічних наук, професор

Н. В. Мшанецька — кандидат біологічних наук (відповідальний секретар) [9].

У першому номері збірника було опубліковано 32 наукові статті за такими розділами: Ботаніка (6), Зоологія (3), Фізіологія рослин і генетика (8), Фізіологія людини і тварин (6), Загальна біологія і валеологія (5), Екологія і біотехнологія (4). Зазначимо, що вже у першому номері збірника окрім викладачів біологічних кафедр університету авторами статей були викладачі та наукові співробітники Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Ужгородського державного університету, Волинського державного університету ім. Лесі Українки, Чернігівського державного педагогічного інституту, Тернопільської державної медичної академії ім. І.Я. Горбачевського, Центрального ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України [3, 4]. Постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 1997 р. № 1293 Тернопільському державному педагогічному університету було присвоєно ім'я відомого вченого Володимира Гнатюка. Тому, починаючи з першого номера 1998 року і упродовж кількох років, збірник наукових праць мав назву «Наукові записки Тернопільського

державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» почав виходити щоквартально, тобто 4 номери в рік [9–24].

Постановою президії ВАК України від 12.06.2002 р. № 1 — 05/6 збірнику «Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» було надано статус журналу (Бюлетень ВАК України, № 9, 2002, с. 6). Водночас журналу було надано право в «Серії: Біологія» в рубриці «Агрономія» публікувати наукові статті в галузі «Сільськогосподарські науки». В постанові президії ВАК України від 15.01.2003 р. № 7 — 05/1 зазначалося, що установи засновники наукових фахових видань зобов'язані оновити склад редакційних колегій з тим, щоб в них переважали фахівці, основним місцем роботи яких є установа-засновник наукового фахового видання. На виконання цієї постанови на ім'я президії ВАК України було надіслано листа від 22.10.2003 р. № 550-28/16 за підписом ректора університету професора В. П. Кравця, в якому наводився склад редакційної колегії наукового фахового журналу «Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія»:

М. М. Барна — доктор біологічних наук, професор (головний редактор); завідувач кафедри ботаніки, декан хіміко-біологічного факультету Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

В. В. Грубінко — доктор біологічних наук, професор (заступник головного редактора), завідувач кафедри загальної біології, проректор з навчальної роботи Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

К. С. Волков — доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри гістології Тернопільської державної медичної академії імені І. Я. Горбачевського.

В. І. Кваша — доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри зоології Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

А. М. Олійник — доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри валеології та охорони дітей Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

В. І. Парпан — доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри біології Івано-Франківського університету імені Василя Стефаника.

І. В. Шуст — доктор біологічних наук, професор кафедри загальної біології Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

В. О. Хоменчук — кандидат біологічних наук (відповідальний секретар), асистент кафедри хімії Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Отже, із восьми членів редакційної колегії — п'ять докторів біологічних наук, професорів. Окрім того, із восьми членів редакційної колегії — шість (М. М. Барна, В. В. Грубінко, В. І. Кваша, А. М. Олійник, І. В. Шуст, В. О. Хоменчук) — штатні працівники Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, що становить 75% загального складу редакційної колегії. Це відповідало вимогам ВАК України щодо формування складу редакційних колегій наукових фахових видань.

Відповідно до постанови президії ВАК України від 15.01. 2003 р. № 7 - 05/1 редакційна колегія наукового фахового журналу приймала до друку статті, які містили такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття; формулювання цієї статті (постановка завдань); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у вибраному напрямку.

Указом Президента України від 21 серпня 2004 року № 957/2004 Тернопільському державному педагогічному університету імені Володимира Гнатюка надано статус національного. Тому № 1-2 (23) журналу випущені з назвою «Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія», а № 3-4

(24) — «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» [9]. Така ж назва наукового фахового збірника зберігається понині.

Протягом 2005 року вийшло чотири номери журналу: № 1-2 (25), № 3 (26), № 4 (27) [9]. Із зарубіжних учених статті в цих номерах журналу опублікувало більше 30 авторів, зокрема науковці Інституту біофізики Сибірського відділення РАН (м. Красноярськ), Інституту еволюційної оіохімп та фізіології імені І. Н. Сеченова РАН (м. Санкт Петербург), Інституту Волжського басейну РАН (м. Тольятті), Інституту проблем екології і еволюції РАН (м. Москва), Московського державного університету імені М. В. Ломоносова, Інституту паразитології імені В. Стефаньського ПАН (Польща), Гданського університету (Польща), Інституту морських наук (м. Ердемлі, Туреччина), Інституту біологічних досліджень університету Уельса (Велика Британія) та ін. [2].

У зв'язку з тим, що протягом 2003 – 2004 рр. доценти кафедри хімії В. З. Курант і О. Б. Столяр одержали наукові ступені доктора біологічних наук, вони включені до редакційної колегії збірника, до складу якого входили:

М. М. Барна — доктор біологічних наук, професор (головний редактор)

К. С. Волков — доктор біологічних наук, професор

І. П. Григорюк — доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України

В. В. Грубінко — доктор біологічних наук, професор (заступник головного редактора)

В. І. Кваша — доктор сільськогосподарських наук, професор

В. З. Курант — доктор біологічних наук, професор (заступник головного редактора)

В. І. Ніколайчук — доктор біологічних наук, професор

А. М. Олійник — доктор медичних наук, професор

В. І. Парпан — доктор біологічних наук, професор

О. Б. Столяр — доктор біологічних наук, професор

В. О. Хоменчук — кандидат біологічних наук, доцент (відповідальний секретар).

І. В. Шуст — доктор біологічних наук, професор

Із дванадцяти членів редакційної колегії – дев'ять докторів біологічних наук, професорів, що становить 72% від загального складу редколегії. Водночас із дев'яти докторів біологічних наук п'ять (М. М. Барна, В. В. Грубінко, В. З. Курант, О. Б. Столяр, І. В. Шуст) - штатні працівники Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка – організації-засновника журналу, що відповідало вимогам ВАК України щодо кількісного та якісного складу редакційних колегій організацій-засновників наукових фахових видань.

У 2009 р. доцент кафедри загальної біології Н. М. Дробик захистила докторську дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук, яка, починаючи з 2010 р. включена до складу редколегії наукового фахового збірника.

У 2010 р. збірник «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» зареєстрований у міжнародному центрі реєстрації ISSN у Франції і йому надано номер «ISSN 2078–2357» і з 2010 р. щорічно чотири номери збірника виходять під цим номером.

Протягом 20 років «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» друкують статті з різних галузей біологічної науки. Редакційна колегія журналу, дотримуючись принципових загальноприйнятих вимог щодо наукових статей, зосереджує свою увагу на підвищенні наукового змісту публікацій та їх значенні для розвитку біологічної науки. За 20 років (1997–2017) вийшло 72 номери збірника [6–9]. Авторами загальнопроблемних, теоретичних, оглядових та пошукових наукових статей є відомі українські вчені, зокрема: академіки НАН України К. М. Ситник (Інститут ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України), В. Д. Романенко (Інститут гідробіології НАН України), В. В. Моргун (Інститут фізіології рослин і генетики НАН України), Ю. П. Зайцев (Одеський філіал Інституту біології південних морів НАН України), Я. Б. Блюм (Інститут клітинної біології і генетичної інженерії НАН України), академік НАПН України В.П. Кравець (Тернопільський національний педагогічний

університет імені Володимира Гнатюка), академіки УААН В. П. Патики (Інститут агроєкології та біотехнології УААН), члени-кореспонденти НАН України: Є. Л. Кордюм (Інститут ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України), І. П. Григорюк (Інститут фізіології рослин і генетики НАН України), В. А. Кунах (Інститут молекулярної біології і генетики НАН України), Г. Є. Шульман (Інститут біології південних морів НАН України), М. Ю. Євтушенко (Національний аграрний університет) та ін.

Із зарубіжних вчених в журналі опублікували статті: академік, віце-президент НАН Білорусі І. Вологовський (Інститут фотобіології НАН Білорусі), В. Плюрайте, Ю. Б. Вірбіцкас, М. З. Восилене, Н. П. Казлаускене, Г. Б. Свяцявічюс, Я. Шівокене, Л. Міцкене, Г. Воверене, Р. Янкаускене (Інститут екології, м. Вільнюс, Литва), Д. П. Марчюлене, Д. Є. Монтвідене (Інститут ботаніки, м. Вільнюс, Литва), Р. Вільямс (Морська лабораторія Об'єднаного Королівства, Велика Британія), Т. Х. Олексик (Університет Джорджія, США), В. Г. Солодушко (Університет Південної Алабами, США), Л. Рольбецький (Гданьський університет, м. Гдиня, Польща), А. Е. Кідейс (Інститут морських наук, Туреччина), Л. Бат (Самсунський університет, Туреччина) та ін.

У зв'язку з ліквідацією ВАК України і передачі її повноважень МОНмолодьспорту України доцільно зупинитися на деяких аспектах нових вимог щодо наукових фахових видань, які відображені в доопрацьованій редакції Порядку формування Переліку наукових фахових видань

Починаючи з № 3 (48) за 2011 р. статті, в яких поміщені кольорові ілюстрації, всі номери друкуються в кольоровому зображенні. Так, в № 1 (50) за 2012 р. в розділі «Історія науки. Персоналії» на стор. 120—132 поміщена стаття відомих українських вчених І. М. Бутницького, Р. Л. Мацьопи та ін. «ВІДОМИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЗІОЛОГ РОСЛИН І БІОХІМІК (до 80-ти річчя від дня народження професора С. С. Костишина)», на стор. 120 якої поміщена кольорова світлина професора Степана Степановича Костишина. У № 3 (60) за 2014 р. в розділі «БОТАНІКА» у статті Р. Л. Яворівського, Н. В. Герц, О. Б. Мацюк та ін. «Червонокнижні рослини Голицького ботанічного заказника та їх охорона» вміщено 10 кольорових світлин червонокнижних рослин, зокрема: відкашник татарниколистий, дев'ятисил татарниколистий (*Carlina onopordifolia* Besser ex Szafer, Kulcz. et Pawl.), сон великий (*Pulsatilla grandis* Wender.), горлицвіт весняний (*Adonis vernalis* L.) та ін.

Доопрацьована редакція Порядку формування Переліку наукових фахових видань

1. Цей Порядок встановлює умови формування Переліку наукових фахових видань України та його затвердження МОНмолодьспортом для опублікування основних наукових результатів дисертацій та наукових праць здобувачами наукових ступенів і вчених звань.

2. До Переліку наукових фахових видань України строком на п'ять років включаються друковані (електронні) наукові фахові видання, які відповідають таким вимогам:

2.1. Наявність у фахового видання (журналу, збірника наукових праць) свідоцтва про державну реєстрацію засобу масової інформації із загальнодержавною та (або) зарубіжною сферою його розповсюдження (для періодичних друкованих наукових фахових видань);

2.2. Засновником (співзасновником) фахового видання є наукова установа, вищий навчальний заклад III-IV рівнів акредитації;

2.3. Тематична спрямованість наукового фахового видання з певної галузі науки;

2.4. Наявність у складі редколегії наукового фахового видання не менше шести докторів наук з відповідної галузі науки, серед яких не менше трьох докторів наук повинні бути штатними працівниками засновника (співзасновників), про що зазначається у вихідних відомостях, крім галузі мистецтвознавства, з якої до складу редколегії можуть входити доктори наук з інших галузей науки, які мають наукові праці з проблем мистецтва.

До складу редколегії повинні бути включені іноземні фахівці з відповідної галузі науки.

Редактор (головний редактор) повинен бути штатним працівником засновника (співзасновників);

2.5. Рекомендація до друку та до поширення через мережу Інтернет вченої ради наукової установи, вищого навчального закладу III-IV рівнів акредитації, що видає друковане (електронне) наукове фахове видання, про що зазначається у вихідних відомостях;

2.6. Тираж фахового видання не менш як 100 примірників (для періодичних друкованих наукових фахових видань);

2.7. Наявність примірників фахового видання у фондах таких бібліотек України:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України (03039, Київ, проспект 40-річчя Жовтня, 3).
2. Національна парламентська бібліотека України (01001, Київ, вул. М. Грушевського, 1); Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» (02660, Київ, проспект Ю. Гагаріна, 27).
3. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника (79000, Львів, вул. В. Стефаника, 2).
4. Державний заклад «Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека імені М. Горького» (65023, Одеса, вул. Л. Пастера, 13).
5. Державний заклад «Харківська державна наукова бібліотека імені Короленка» (61003, Харків, провулок В. Г. Короленка, 18).
6. Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка (01601, Київ, вул. Володимирська, 58).
7. Бібліотеки національних галузевих академій наук України (за напрямками) (для періодичних друкованих наукових фахових видань).

2.8. Розміщення електронної копії наукового фахового видання на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України у розділі «Наукова періодика України» безоплатно (для періодичних друкованих наукових фахових видань) та надсилання до одержувачів обов'язкового безоплатного примірника малотиражних видань (до 100 примірників) відповідно до додатку 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2002 року № 608 «Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів» (для електронних наукових фахових видань);

2.9. Наявність статей англійською мовою на веб сторінці видання;

2.10. Дотримання вимог до редакційного оформлення фахового видання згідно з державними стандартами України;

2.11. Обов'язкове здійснення редколегією внутрішнього та зовнішнього рецензування;

2.12. Випуск номерів видання українською та англійською мовами одночасно.

У грудні 2015 р. у Міністерство освіти і науки України були направлені документи для перереєстрації наукового фахового видання «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія. Біологія» на наступні п'ять років за такими вимогами:

2.1. Фахове видання (збірник наукових праць) має свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації із загальнодержавною сферою його розповсюдження. Серія KB № 15884-4356 Р.

2.2. Засновником фахового видання є Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка — вищий навчальний заклад IV рівня акредитації.

2.3. Тематична спрямованість наукового фахового видання — біологія.

2.4. У складі редколегії наукового фахового видання одинадцять докторів біологічних наук, серед яких п'ять докторів біологічних наук є штатними працівниками засновника:

М. М. Барна — доктор біологічних наук, професор (головний редактор) (Україна)

К. С. Волков — доктор біологічних наук, професор (Україна)

В. В. Грубінко — доктор біологічних наук, професор
(заступник головного редактора) (Україна)

Н. М. Дробик — доктор біологічних наук, професор
(заступник головного редактора) (Україна)

В. З. Курант — доктор біологічних наук, професор (Україна)

В. І. Парпан — доктор біологічних наук, професор (Україна)

О. Б. Столяр — доктор біологічних наук, професор (Україна)

О. Б. Мацюк — кандидат біологічних наук (відповідальний секретар) (Україна)

В. Р. Челак — доктор біологічних наук, професор (Молдова)

Макаї Шандор — габілітований доктор, професор (Угорщина).

До складу редколегії включені іноземні фахівці з біології, зокрема:

В. Р. Челак — доктор біологічних наук, професор (Молдова);

Макаї Шандор — доктор біологічних наук, професор (Угорщина).

Головний редактор — **М. М. Барна** — доктор біологічних наук, професор (Україна) є штатним працівником — професор кафедри ботаніки та зоології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (організація засновник).

2.5. Кожний номер збірника наукових праць рекомендує до друку вчена рада Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, що видає друковане наукове фахове видання, про що зазначається на 2-й сторінці кожного наукового фахового видання.

2.6. Тираж фахового видання 300 примірників.

2.7. Наявні примірники фахового видання у фондах таких бібліотек України:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України (03039, Київ, проспект 40-річчя Жовтня, 3).
2. Національна парламентська бібліотека України (01001, Київ, вул. М. Грушевського).
3. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» (02660, Київ, проспект Ю. Гагаріна, 27).
4. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника (79000, Львів, вул. В. Стефаника, 2).
5. Державний заклад «Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека імені М. Горького» (65023, Одеса, вул. Л. Пастера, 13).
6. Державний заклад «Харківська державна наукова бібліотека імені Короленка» (61003, Харків, провулок В. Г. Короленка, 18).
7. Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка (01601, Київ, вул. Володимирська, 58).
8. Бібліотеки національних галузевих академій наук України (Інститут ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України — Київ, вул. Велика Житомирська, 28, за напрямком — ботаніка)

2.8. Електронні копії наукового фахового видання розміщені на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України у розділі «Наукова періодика України» безоплатно та надсилається до одержувача обов'язковий безоплатний примірник.

2.9. Наявні анотації статей англійською мовою на веб сторінці видання.

2.10. Дотримані вимоги до редакційного оформлення фахового видання згідно з державними стандартами України.

2.11. Редколегією здійснюється обов'язкове внутрішнє та зовнішнє рецензування.

2.12. Один із номерів видання випускається українською та англійською мовами одночасно.

Висновки

«Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» протягом 20 – ти років пройшли гідний шлях свого становлення та розвитку. Вони визнані в широких колах науковців інститутів Відділення загальної біології НАН України, АМН, НАПН, УААН України, професорсько-викладацького персоналу університетів та інших вищих навчальних закладів України, а також серед зарубіжних учених.

Із зарубіжних учених статті в різних номерах збірника опублікувало більше 30 авторів, зокрема: академік, віце-президент НАН Білорусі І. Д. Вологовський (Інститут фотобіології НАН Білорусі), науковці Інституту біофізики Сибірського відділення РАН (м. Красноярськ), Інституту еволюційної біохімії та фізіології ім. І. Сеченова РАН (м. Санкт Петербург),

Інституту Волжського басейну РАН (м. Тольятті), Інституту проблем екології і еволюції РАН (м. Москва), Московського державного університету імені М. В. Ломоносова, Інституту паразитології імені В. Стефаньського ПАН (Польща), Гданського університету (Польща), Інституту морських наук (м. Ердемлі, Туреччина), Інституту біологічних досліджень університету Уельса (Велика Британія), Морської лабораторії Об'єднаного Королівства, Велика Британія, університету Джорджія, США, університету Південної Алабами, США, Інституту екології, м. Вільнюс, Литва, Інституту ботаніки, м. Вільнюс, Литва, Гданського університету, м. Гдиня, Польща, Інституту морських наук, Туреччина, Самсунського університету, Туреччина та ін.

Згідно з наказом МОН України № 241 від 09.03.2016 р., позиція 82 збірник пройшов переатестацію на новий п'ятирічний період.

Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія у 2010 році зареєстровані в Європейському інформаційному центрі реєстрації періодичних видань (Франція) з наданням ISSN 2078–2357.

Збірник «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» включені до європейських наукометричних баз даних:

Index Copernicus.

Scientific Indexing Services (SiS) ID: 3155.

Open Academic Journals Index (OAJI) ID: 3936.

На наш погляд, включення збірника «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія» до європейських наукометричних баз даних дозволить покращити якість наукових статей і здійснювати випуск наукового фахового видання на високому науковому рівні.

1. Барна М. М. Хіміко-біологічний факультет: минуле, сьогодення, майбутнє / М. М. Барна, Л. С. Похила // *Наук. запис Терноп. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер.: Біол.* — 2000, № 1 (8). — С. 63—71.
2. Барна М. М. Науковий фаховий журнал: становлення та значення для розвитку біологічної науки / М. М. Барна, Л. С. Барна // *Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол.* — 2007. — № 1 (31). — С. 3—15.
3. *Бібліографія наукових і науково-методичних праць викладачів хіміко-біологічного факультету Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка 1962-2002 рр.* / Укладачі: Барна М. М., Похила Л. С., Грубінко В. В., Гришук Б. Д., Кваша В. І., Олійник А. М., Степанюк А. В. / за ред. М. М. Барни. — Тернопіль: Видавничий відділ ТДПУ, 2002. — 182 с.
4. *Бібліографія наукових і науково-методичних праць викладачів хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка 2003–2012 рр.* / Укладачі: Барна М. М., Барна Л. С., Гришук Б. Д., Грубінко В. В., Кваша В. І., Курант В. З., Степанюк А. В. / за ред. М. М. Барни. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. — 182 с.
5. Бригінець М. Л. Кременецькому педінституту — 25 років / М. Л. Бригінець, І. Я. Забокрицький // *Доп. звітн.-наук. конф. кафедр ін-ту.* — Кременець, 1965. — С. 3—21.
6. Кравець В. П. Від витоків до сьогодення (До 60-річчя відродження Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка) / В. П. Кравець // *Наук. запис. Терноп. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер.: Біол.* — 2000, № 1 (8). — С. 61—63.
7. *Нариси історії хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (1940-2010)* / [Барна М. М., Курант В. З., Барна Л. С., Грубінко В. В., Гришук Б. Д., Кваша В. І., Степанюк А. В.]; за ред. М. М. Барни. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. — 308 с.: іл.
8. *Наукові записки Кременецького педагогічного інституту. Сер. природн. наук.* — Тернопіль, 1961. — Т. УІ. — Вип. 1. — 30 с.
9. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія 4: Біологія.* — 1997. — № 1.
10. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія 4: Біологія.* — 1998. — № № 2 (4), 3 (4).
11. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія.* — 1999. — № № 1 (4). — 2 (5). — 3 (6). — 4 (7).

12. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2000. — № №. — 1 (8). — 2 (9). — 3 (10). — 4 (11).
13. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2001. — № №. — 1 (12). — 2 (13). — 3 (14). Спеціальний випуск: «Гідроекологія». — 4 (15).
14. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2002. — № №. Спеціальний випуск: «Гідроекологія». — 1 (16). — 2 (17). — 3 (18). Спеціальний випуск: «Фізіологія рослин». — 4 (19).
15. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2003. — № №. — 1 (20). — 2 (21). — 3-4 (22).
16. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2004. — № №. — 1-2 (23). — 3-4 (24).
17. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2005. — № №. — 1-2 (25). — 3 (26). Спеціальний випуск: «Гідроекологія». — 4 (27).
18. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2006. — № №. — 1 (28). — 2 (29). — 3-4 (30).
19. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Сер. Біол. — 2007. — № №. — 1 (31). — 2 (32). — 3 (33). — 4 (34).
20. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2008. — № №. — 1 (35). — 2 (36). — 3 (37). Спеціальний випуск: «Оцінка екологічного стану водойм та адаптація гідробіонтів» — 4 (38).
21. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2009. — № №. — 1-2 (39). — 3 (40). — 4 (41).
22. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2010. — № №. — 1 (42). Спеціальний випуск: «Гідроекологія». — 2 (43). Спеціальний випуск: «Гідроекологія». — 3 (44). — 4 (45).
23. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2011. — № №. — 1 (46). Спеціальний випуск: «Фізіолого-біохімічні та екосистемні механізми формування токсикорезистентності біологічних систем», присвячені пам'яті члена-кореспондента АПН України, д. б. н., проф. Олександра Федотовича Явоненка. — 2 (47). — 3 (48). — 4 (49).
24. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2012. — № №. — 1 (50). Спеціальний випуск: «Молюски: результати, проблеми і перспективи досліджень». — 2 (51). — 3 (52) (англійською мовою). — 4 (53).
25. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2013. — № №. — 1 (54). — 2 (55). — 3 (56). — 4 (56).
26. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2014. — № №. — 1 (58). — 2 (59). — 3 (60). Спеціальний випуск: «Біологічна фіксація азоту». — 4 (61).
27. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2015. — № №. — 1 (62). Спеціальний випуск: «Присвячений 75-річчю Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, хіміко-біологічного факультету, кафедри ботаніки» — 2 (63). — 3-4 (64). Спеціальний випуск: «Гідроекологія».
28. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2016. — № №. — 1 (65). — 2 (66). — 3-4 (67).
29. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Біологія. — 2017. — № №. — 1 (68). — 2 (69). Спеціальний випуск: «Тернопільські біологічні читання — TERNOPIL BIOSCIENSE — 2017», присвячені 20-річчю заснування наукового фахового видання України «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія».

Н. Н. Барна, Л. С. Барна

Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка

НАУЧНЫЕ ЗАПИСКИ ТЕРНОПОЛЬСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ ВЛАДИМИРА ГНАТЮКА. СЕРИЯ: БИОЛОГИЯ:
СТАНОВЛЕНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ (к 20-летию основания)*

В статье рассматривается вопрос относительно основания, становления научного периодического издания «Научные записки Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. Серия: Биология» в течении 20 – ти лет с момента его основания и издания. Отмечается, что «Научные записки ...» на протяжении этого периода издавались 4 номера в год, т. е. один номер в квартал. За период издания «Научных записок ...» они получили известность в широких кругах ученых институтов Отделения общей биологии НАН Украины, АМН, НАПН, УААН Украины, профессорско-преподавательского состава университетов и других высших учебных заведений Украины, а также среди зарубежных учёных. Сегодня «Научные записки Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. Серия: Биология» соответствуют всем требованиям «Оновленной редакции Порядка формирования Перечня научных изданий» Министерства образования и науки Украины. Отмечено, что в составе редколлегии десять докторов биологических наук, профессоров, из них шесть докторов биологических наук, профессоров являются штатными работниками организации–основателя издания.

*Примечание. Статья подготовлена по материалам:

1. Барна М. М., Барна Л. С. Науковий фаховий журнал: становлення та значення для розвитку біологічної науки // Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 2007. — № 1 (31). — С. 3—15.

2. Барна М. М., Барна Л. С. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія. Біологія — науковий фаховий збірник / до 15-річчя заснування та видання // Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. — 2012. — № 4 (53). — С. 105—112.

Кроме того, в состав редколлегии включены 2 иностранных специалиста из биологии (доктора биологических наук, профессора), в частности, один из Молдовы, один из Венгрии. За 20 – летний период издано 69 выпусков сборника научных работ. Авторами проблемных, теоретических, экспериментальных, обзорных и поисковых научных статей являются известные украинские ученые, в частности, академики НАН Украины: К. М. Сытник (Институт ботаники им. Н.Г. Холодного НАН Украины), В. Д. Романенко (Институт гидробиологии НАН Украины), В. В. Моргун (Институт физиологии растений и генетики НАН Украины), Ю.П. Зайцев (Одесский филиал Института биологии южных морей НАН Украины), Я. Б. Блюм (Институт клеточной биологии и генетической инженерии НАН Украины), академик НАПН Украины В. П. Кравец (Тернопольский национальный педагогический университет им. Владимира Гнатюка), академики УААН В. П. Патыка (Институт молекулярной биологии и генетики НАН Украины), члены-корреспонденты НАН Украины: С. Л. Кордюм (Институт ботаники им. Н.Г. Холодного НАН Украины), И. А. Григорюк (Институт физиологии растений и генетики НАН Украины), В. А. Кунах (Институт молекулярной биологии и генетики НАН Украины), Г. Е. Шульман (Институт биологии южных морей НАН Украины), М.Ю. Евтушенко (Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины) и др.

Из зарубежных ученых в журнале публиковали статьи: академик, вице-президент НАН Беларуси И. Д. Волотовский (Институт фотобиологии НАН Беларуси), В. Плюрайте, Ю.Б. Вирбицкас, М. З. Восилене, Н. П. Казлаускене, Г. Б. Свяцявичюс, Я. Шивокене, Л. Мицкене, Г. Воверене, Р. Янкаускене (Институт экологии, г. Вильнюс, Литва), Д.П. Марчулене, Д. С. Монтвидене (Институт ботаники, г. Вильнюс, Литва), Р. Вильямс (Морская лаборатория Объединенного Королевства, Великая Британия), Т. Х. Олексик (Университет Джорджия, США), В. Г. Солодушко (Университет Южной Алабамы, США),

Л. Рольбецкий (Гданьский университет, г. Гдиня, Польша), А. Е. Кидейс (Институт морских наук, Турция), Л. Бат (Самсунский университет, Турция) и др.

В соответствии с приказом МОН Украины № 241 от 09.03.2016 г., позиция 82 «Научные записки Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. Серия: Биология» прошли переаттестацию на новый пятилетний период.

Сборник ««Научные записки Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. Серия: Биология» включен у европейские наукометрические базы данных:

Index Copernicus

Scientific Indexing Services (SiS) ID: 3155.

Open Academic Journals Index (OAJI) ID: 3936.

По нашему мнению, включение сборника «Научные записки Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. Серия: Биология» в европейские наукометрические базы данных позволит улучшить качество научных статей и осуществлять выпуск научного фахового издания Украины на высоком научном уровне.

Ключевые слова: научный сборник, биологическая наука, ботаника, биотехнология, гидробиология, экология, биохимия, морфология и физиология человека и животных, обзоры, история науки, персоналии

M. M. Barna, L. S. Barna

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

SCIENTIFIC PROCEEDINGS OF TERNOPIL VOLODYMYR HNATIUK NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY. SERIES: BIOLOGY: ESTABLISHMENT AND PROSPECTS OF FURTHER DEVELOPMENT (dedicated to the 20th foundation anniversary) *

The article highlights the milestones in the 20-year history of scientific journal “Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology”. It is emphasized that since then “Scientific Proceedings ...” has been considered a quarterly edition, published 4 times a year.

Since its first edition, “Scientific Proceedings ...” gained recognition in a wide range of scientific institutes of the Department of General Biology of the National Academy of Sciences of Ukraine, AMN, NAPN, UAAS of Ukraine, professors and academicians of universities and other higher educational institutions, as well as among foreign scientists and researchers.

Today “Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology” comply with all the requirements of the “New Edition of the Procedure for the Compilation of the List of Scientific Publications” of the Ministry of Education and Science of Ukraine. It is underlined that the editorial board consists of ten doctors of biological sciences, professors, six of whom are full-time employees of the founding organization of the publication.

*Note. The article draws on material:

1. Barna M.M., Barna L.S. Scientific Professional Journal: Foundation and Significance for the Development of Biological Science // Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology. — 2007. — № 1 (31). — P. 3—15.

2. Barna M.M., Barna L.S. Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology as a Specialized Collection of Scientific Works / dedicated to the 15th foundation anniversary // Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology. — 2012. — № 4 (53). — P. 105—112.

In addition, the editorial board includes two foreign experts in biology (doctor of biological sciences, professors), from Moldova and Hungary in particular. For the 20-year period 69 issues of the collection of scientific were published. The authors of topical, theoretical, experimental, review and research articles are well-known Ukrainian scientists, including academicians of the National Academy of Sciences of Ukraine: K.M. Sytnik (M.G. Kholodny Institute of botany of the NAS of Ukraine), V.D. Romanenko (Institute of Hydrobiology of the NAS of Ukraine), V.V. Morgun

18 ISSN 2078-2357. Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Біол., 2017, № 1 (68)

(Institute of Plant Physiology and Genetics of the NAS of Ukraine), Yu. P. Zaitsev (Odessa Branch of O. O. Kovalevsky Institute of Biology of the Southern Seas), Ya. B. Blum (Institute of Cell Biology and Genetic Engineering of the NAS of Ukraine), V.P. Kravets, an academician of the National Academy of Sciences of Ukraine (Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University), V. Patyka, an academician of UAAS (Institute of Molecular Biology and Genetics of NAS of Ukraine), Corresponding Members of the National Academy of Sciences of Ukraine: Ye.L. Kordium (M.G. Kholodny Institute of Botany of the NAS of Ukraine), I.A. Hryhoriuk (Institute of Plant Physiology and Genetics of the NAS of Ukraine), V.A.Kunakh (Institute of Molecular Biology and Genetics of the NAS of Ukraine), G.E. Shulman (Institute of Biology of the Southern Seas, NAS of Ukraine), M.Yu. Evtushenko (The National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine), etc.

Foreign scientists contributing their articles include: an academician, vice-president of the National Academy of Sciences of Belarus, I.D. Volotovskiy (Institute of Biophysics and Cell Engineering of NAS of Belarus, former Institute of Photobiology), V. Pluraitė, Yu. B. Virbickas, M. Z. Vosilene, N. P. Kazlauskienė, G. . B. Svyatsyavichyus, J. Shivokene, Mitskene L., G. Voverene, R. Yankauskene (Institute of Ecology of Nature Research Centre, Vilnius, Lithuania), D.P. Marčiulionytė, D.Ye. Montvidene (Institute of Botany, Vilnius, Lithuania), R. Williams (Institute for Marine Environmental Research, UK), T. Oleksik (University of Georgia, USA), V.G.Solodushko (University of South Alabama, USA), L. Rolbeckiy (Gdansk University, Gdansk, Poland), A.E.Kideis (Institute of Marine Sciences, Turkey), L. Bat (Ondokuz Mayıs University, Samsun, Turkey), etc.

In accordance with the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 241 of 09.03.2016, item 82 “Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology” has been certified for another five-year period.

A collection of scientific papers “Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology” is included in European databases and master journal lists:

Index Copernicus

Scientific Indexing Services (SiS) ID: 3155.

Open Academic Journals Index (OAJI) ID: 3936.

By enlisting “Scientific Proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology” in European databases we aim to improve the quality of scientific articles in general and enhance the value of scientific publications in particular.

Keywords: scientific collection of papers, biological science, botany, biotechnology, hydrobiology, ecology, biochemistry, human and animal morphology and physiology, reviews, history of science, personalities